

ชื่อเรื่อง	พฤติกรรมการจัดการทรัพยากรดินและน้ำของชาวไทยภูเขาบ้านบ่อไคร้ อำเภอบางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน
ชื่อผู้เขียน	นายทวีป จินะ
ชื่อปริญญา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการพัฒนา
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร.สุนิลา หนูผล

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการจัดการทรัพยากรดินและน้ำของชาวไทยภูเขาบ้านบ่อไคร้ อำเภอบางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อทราบถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของชาวไทยภูเขาบ้านบ่อไคร้ อำเภอบางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน 2) เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการจัดการทรัพยากรดินและน้ำของชาวไทยภูเขาบ้านบ่อไคร้ อำเภอบางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ หัวหน้าครัวเรือนในพื้นที่หมู่บ้านบ่อไคร้ ตำบลบางมะผ้า อำเภอบางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 66 ครัวเรือน โดยไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบความตรงตามเนื้อหาและทดสอบความเที่ยง โดยมีค่าความเที่ยง 0.79 การเก็บข้อมูลดำเนินการในเดือนกรกฎาคม 2551 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุเฉลี่ย 41 ปี ผู้ให้ข้อมูลเกินครึ่งเพียงเล็กน้อยไม่เคยได้รับการศึกษา สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่เคยได้รับการศึกษานั้น ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิทางการศึกษาสูงสุดในระดับประถมศึกษาตอนปลาย ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลักและส่วนใหญ่มีการประกอบอาชีพรอง โดยมีรายได้เฉลี่ย 27,636 บาท ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากไม่เคยติดต่อสอบถามข้อมูลหรือปรึกษากับเจ้าหน้าที่รัฐในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรดินและน้ำในรอบปี พ.ศ. 2550 สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่รายงานว่าเขาติดต่อกับเจ้าหน้าที่รัฐนั้น มีจำนวนครั้งที่ติดต่อโดยเฉลี่ย 3 ครั้ง และผู้ให้ข้อมูลส่วนมากไม่เคยมีประสบการณ์เข้าร่วมฝึกอบรมในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการทรัพยากรดินและน้ำในรอบปี พ.ศ. 2550 สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่เคยเข้าร่วมฝึกอบรมนั้น มีจำนวนครั้งที่เข้าร่วมฝึกอบรมโดยเฉลี่ย 2 ครั้ง

สำหรับพฤติกรรมการจัดการทรัพยากรดินและน้ำของชาวไทยภูเขาบ้านบ่อไคร้ อำเภอบางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมการจัดการทรัพยากรดินอย่างสอดคล้องกับหลักการจัดการทรัพยากรในระดับน้อย โดยเฉพาะการ

ป้องกันดินพังทลาย การจัดการดินหลังการเก็บเกี่ยว และการเตรียมดินก่อนการเพาะปลูก
สำหรับการจัดการทรัพยากรน้ำนั้นผลการวิจัยพบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่แสดงพฤติกรรมการ
จัดการทรัพยากรน้ำอย่างสอดคล้องกับหลักการจัดการทรัพยากรในระดับปานกลาง โดยเฉพาะการ
นำน้ำมาใช้อุปโภคบริโภคในครัวเรือน การเก็บกักน้ำไว้ใช้ และการประหยัดน้ำ

Title	Behavior on Soil and Water Resources Management by the Thai Hill Tribe in Borkrai village, Pang Ma Pha district, Mae Hong Son province
Author	Mr. Taveep Jeena
Degree of	Master of Arts in Development Administration
Advisory Committee Chairperson	Associate Professor Dr. Sunila Thanupon

ABSTRACT

The study on “Behavior on Soil and Water Resources Management by the Thai Hill Tribe in Borkrai village, Pang Ma Pha district, Mae Hong Son province,” had the following objectives: 1) to know the personal and socio-economic characteristics of the Thai hill tribe in Borkrai village, Pang Ma Pha district, Mae Hong Son province, and 2) to study the behavior on soil and water resources management of the Thai hill tribe in Borkrai village, Pang Ma Pha district, Mae Hong Son province. Respondents in the study were 66 heads of households in Borkrai village, Pang Ma Pha district, Mae Hong Son province devoid of random sampling. Using pre-tested questionnaire content validity and fairness with a score of 0.79, data were collected in July 2008 and analyzed by the SPSS/PC program.

Results showed that respondents aged 41 years in average and more than half of the respondents did not have schooling. For the respondents that had schooling majority finished primary education. Majority of the respondents had main occupation as farmers and another part-time job that gave an average income of 27,636 baht.

Regarding soil and water resources management, majority of the respondents did not consult the government officers while some respondents did for three times in average in the year 2007. Furthermore, majority of the respondents did not have training in the year 2007 while some respondents had training twice in average.

Concerning the behavior on soil and water resources management of the Thai hill tribe in Borkrai village, Pang Ma Pha district, Mae Hong Son province, the study showed that majority of the respondents demonstrated behavior that conform to soil resources management principles at low levels particularly on soil erosion, post harvest soil management and soil

preparation for sowing or planting. Concerning water resources management, majority of the respondents demonstrated behavior that conform to water resource management principles at moderate levels particularly in using water for the household, keeping water, and conserving water.

